

Erdélyi Híradó

Kedden, Július' 13-dikán ($\frac{7}{13}$) 1830

Nagybritannia—Frantziaország—Lengyelország—Cörögország—Törökország—Olahország—Külömbféle—Potlek—Hirdetés.

Nagybritannia

Az ág. Király Öfgéről szóló bulletin, jún. 19-dikéről, ez: "Windsor, jún. 19. A' Király nem jól alutt. Öfge. idő-ről-időre nagyobb nehésséget érzett ez éjjel a' lélekzet-vevésben. Henry Halford. M. J. Tierney.

Valóban végre-hajtatott már egy rendes közösülés' planuma Anglia és Kelet-india között, a' veres-tengeren által. Egy, 160 ló' erejével vetekedő gőzhajó, két nyomóju, mostanában érkezett-meg Bombay-ból Suezbe, még-pedig 21 nap alatt. A' vele hozott hivatali irásokat, nyomon által-adta az ág. Konzulnak, Alexandriában, mellyeket ő, Máltán és Gibráltáron keresztül, Angliába küldött. Ezen az úton, Londonban Bombayból, 40 nap alatt lehet leveleket venni; midőn, kü-lömben, 5--6 hónapig voltak azok út-ban. A' szén-tárok ezen hajókázáshoz, van-nak Aden-ben, Dsdda-ban, Mokka-ban és Cosseir-ben. Azt-sem árt megjegyez-ni, hogy ez a' gőzhajó az ő' 21 napi hajókázása alatt, az ő' megállongása által az említett kőszenes tároknál, vesztett-jdőt. Kell hozzá napjában 11 hordó-szén; mellyekből mindenik egy, 10 font ster-lingbe kerül. Hihető, nem is 2 kr. egy úgy hozott magános levélnek a' postportója.

Felnyitották már a' megholt Sir Ro-

bert Peel' Testamentomát. Hagyott ő' a' legidősebb fijának, a' Ministernek, 15,000 font sterl. esztendőnkénti jövedelmet, és 400,000 font st. kész-pénzt. A' többi 5 fija között mindegyiknek külön 155,000. fontot, és 5 leánya között egynekegynek 55,000 fontot. — Ezt az egész vagyont pamut-kereskedés által szerzette, mellyet, mint szegény sátoros Kalmár kezdett-el.

Szász, Burkus és Belga Printzek azok, kiket a' világ most újra, Görögországban Fejedelemnek candidál. Burkus Printz Fridrik az, a' ki-felől inkább hiszik, hogy választódnék. Ki legyen ez, sokan nem tudják, és ez az oka, hogy itt egy-néhány szóval elő adjuk. Cumberland Her-tzegnének első Férje volt a' mostani Burkus Király' testvére, néhai Fridrik Károly Lajos Printz. Ezeknek a' fajok Fridrik született oct. 30-adikán, 1789; meg-házasodott 1817-ben, elvévén feleségül Louisat, az Anhalt-Bernburgi Printzasz-szonyt, kiktől két gyermek született: Vil-helm Lajos Sándor jún. 21-dikén, 1820, és Fridrik Vilhelm, György Ernest, feb. 15-dikán, 1826. Ezt a' Cumberland Hgné édes fiját és Cumberland Hg. mostoha fi-ját tartják most választottnak a' görög Fejedelemségre, ki mind Muszkaország-hoz mind Angliához rokonságban van, de egyikhez sem vér-szeréntvaló atyafi. Eh-

hez a' választáshoz bíznak tehát már most, akar nagyobbodik Görögország' határa, akar pedig úgy marad az, a' mint a' fébr. 3-dikai Protokoll akarta; a' békételenség, megszűnik-é vagy nem — a' jövő-dő mutatja-meg.

Az Age (ang. Journal) egy Kótyavetyét hirdet-ki: "Van egy, Görögországban fekvő, jól körülnyírt Souverainitás, árendába adandó, mellyet minden órán által lehet venni. Ez a' szép szabad Jóság akarmelyik Gentlemannak, a' ki örömost speculál, igen furtsa szerentsét ígér, és nagy javítást szenved-meg, mivel' elébb a' legcultiváltabb állapotban volt, az utóbbi időben pedig igen elmellőztetett. Vannak benne olyan Helységek, melyeket záros városokká lehet változtatni, patriotai iparkodások által. Ez a' hasznos ajánlás különösen megérdemli a' német Printzek' figyelmét, kiknek semmi pensiojok lemondanivaló és semmi rokon-húgok nintsen védelmezőiváló. Bővebben lehet felőlle tudakozódni Holland-Houseban, vagy az európai Korona-udvarakban. Illendő kezességet kell állítani, a' Jóság' jó állapotban tartásáért, valamint tsendes magaviseletéért.

Frantzi a o r s z á g

Bourmont földi Fővezér és Duperré vízi Fő-Adm. tudósításai Torre-Chicából, jún. 14-dikéről, mellyek a' jún. 22-dikei Moniteurben az elébbi hirtelen-jelentést, bővebben elő-adják.

A' Ministertanáts' Elölülőjéhez. "Sidi Ferruts, jún. 14. — A' hadi-hajósereg, hosszas várakozása után a' pálmái öbölben, szélnek ereszkedett jún. 10-dikén, gyenge széllel, de a' mely későbbben úgy feltámodt, hogy az apró hajók megrontsolódtak; két bateaux boeuf el is süjjezt, a' hajónép' egy részével együtt. 12-dikén hajnalban meglátták az algjeri partot; de a' mind-egyre nevedő szél' és

nagyon fellázadt tenger miatt, a' földre-szállást lehetetlennek tartották. A' hajósereg azon pillanatban eltávozott a' parttól. Könnyű hajókat küldöttek a' Sidi-Ferrutsi (némelleyek így írják: Sidi el Ferruch, Torre-Chica) sziget-forma-felé. Hogy ott, jó hajótanya, jó óltalom van az uralkodó szelek ellen, 's 2000 ölnyire, nints hol állani lesbe az ellenségnek, — régen magára húzta ez a' littorale a' figyelmet. — A' hajósereg' vissza-nyomulása, felbe-szakadt 12-dikén, esteli 9 órákor, 's délnek indultak, a' tenger tsendesedett éjjel: 15-dikán hajnalban mártsak 2 vagy 3 lieuesnyire voltunk Algierhez, a' katonaság a' legvidorabb örvendezésre fakadott, és az — Éljen a' Király! hangzott mindenfelől. A' hadi-hajósereg, a' mely délnek indult volt, megváltoztatta eránnyát, 's vitorlázott paralele (párhúzosomon) a' tengerpartal, a' sziget-formának: a' hadihajókká készített hajók elő-állottak; azok, ára rendeltettek, hogy azon erősségeket lövöldözzék, mellyeket az ellenség a' kiszálló helyen hányt volna. Minthogy a' szél keletről fútt, meghatározták, hogy Sidi-Ferrutshoz nyugotra szálljanak-ki. Reggeli 10 órákor ezen sziget-forma tengertéren voltak a' hadihajók; az ott álló toronyból kitakarodtak. Az ellenség egy, 12 ágyúval megrakott ágyúpadját, melynek a' tüzeze készen kellett állani, lefegyverkezette. Táborn állítottak-fel, mintegy egy lieues-nyire a' parttól. Vettek-észre előfelé egynehány ágyúpadot és arabs lovagok' tsoportjait. Egy gőzhajó közelgett a' parthoz, 's ennek a' tüze íziben széjjelszórtá a' lovagokat. Az ellenséges ágyúpadok el-löttek egynehány gojóbistés egynehány bombit a' hajótanyára; de minden foganat nélkül. Esteli 8 órákor a' 3 hajó-osztáj, a' szállítóhajók' első osztájja és a' kiszálló hajóseregetske, vasinats-

kát hánytak. Parantsolatokat adtak-ki, hogy a' hajóból-kiszállás 14-dikén kezdődjön. Az első Osztály, a' földhöz ért 5 óra előtt, reggel, a' nélkül hogy elment-állásra talált volna; a' másik két Osztály, kiszállott egymás után. Berthezéne Gen. előre nyomult az elsővel és 8 ágyúval.

Tsak-hamar elkezdették az ellenség' ágyúpadjai a' tüzelést, és folytatták azt, ámbár őket egyenesen szemközt lövöldözték a' mi' táborigyúink, és résüt érdekelték a' királyi hajók, melyek a' szigetformának keletre fogtak állást. Berthezéne Gen. parantsolatot vett, azon állás megkerülésére, balról, a' mellyet az ellenség elfoglalva tartott. A' mozdulásnak az a' következése lett, a' mit attól vártak, — elhagyták az ágyúpadokat, 15 tizenhat fontos és 2 mo'ár esett hatalmunk alá. A' Loverdo és d' Escars Osztályok, követték az első' mozdulásait. 11 óraker szakadt félbe a' tsata, és az ellenség mindenfelől futott. — A' mi' katonáink éppen olyan hideg vérrel dolgoztak, valamint elébb buzgottak: 20 embert vesztettünk; egy Tiszt sints közöttök. — A' föld' formája a' szigetforma elején éppen olyan, a' mint azt Boutin Úr leírta *), homo-

* Boutin Obester által készített rajza Álgiernek, most jött-ki Párisban; minekutánna ez a' szép munka 20 esztendeig az országlo'szekek' petséje alatt veszteglett. Az ő-általa össze gyűjtött segéd-eszközök (materialék) sok hasznót tettek most a' Ministeriumnak, az algiri expeditiohoz. Elküldvén ötet Napoleon Barbariába, Algierba ment Boutin Obester, a' hol állhatatossága, okossága és iparkodása által annyira vitte a' dolgot, bár mi hiedelmetlen karakterüek legyenek is a' Barbarusok, hogy a' város' planumát 's a' környékéjét felmérte, mindég azt tartván szemelőtt, hogy egyszer valaha meg kell támodni ezt a' tengeri tolvajfészket. Munkájának legnehezebb része volt a' kikötő, a' molo kiszaguldozása, 's a' különböző vasmatska-mejjségeket kitanulni. Hogy ezt is végbé-vihesse, úgy tette, mintha halhorgászással mulatná magát, melynel neki a' le-

kos és hullám-forma, és tsaknem mindenütt sűrű tsepötékkal (fa-bokrokkal) van terítve. A' szigetforma, egy mészköszikla, mellyen egy török klastrom**) van; melynek a' Spanyolok Torre-Chica nevet adtak. Tárháznak szánták azt, a' mi' mindenféle gyűjteményünk' lerakására. Egy töltést épített most ott Valazé Gen., mellyet már el is kezdetek.

Bourmont Gróf.

A' tengeri és Telepi Ministerhez. "A' Provence liniahajón, a' Torre-Chicai öbölben, jún. 14. 1830. — Monseigneur! A' Gondviselés tökéletes jó kimenetellel koronázta-meg az ŐFge. által kirendelt ditsőséges próbatélt. A' királyi zászló a' Sidi-Ferruts' erősségén és a' Torre-Chica' tornyán lobog. — Ezen hónap' 10-dikén hagytam én el a' parantsolatom alatt járó hajósereggel, — melynek saját részét, mellyeket először az áfrikai partok' láttára, máj. 31-dikén a' szélveszes zivatar, mely azokat meglepte, elválasztott,

sűjlesztő ön a' horogsinóron, mejjségmérő (sonde) gyanánt szolgált. Elméjében tartotta osztán ő a' mejjségeket és távolságokat, 's haza-jövelekor lefőgatta, a' nélkül hogy számvetésében hibázott volna. A' végén járt volt már munkájának, midőn az Algieriak által-látták az ő' szándékát. Híjjában játzott ő mulattság-szakmányt sőt eszement rollét is; nem volt módja benne, a' tette-tést tovább húzni vonni. Egyik nap', midőn a' tengeri erőhöz ballagott, egyszerre tsak feltartóztattja őtet a' kikötő' Commandánsa, ki-üttjába állott: "Frank Kapány, úgymond, te, gazember vagy, kitapogattam a' bibédet; takarodj ép bőröddel innen, de ha még ide vissza jössz, elevenen égettetlek-meg." Az Obester, nem várta, hogy ezt neki még egyszer mondja; egynehány nap-múlva egy hajóra kapott, mely austriai zászlót viselt, és Livornoba szándékozott.

** S a n t o n - n a k írják ezt a' Journalok, minden világosítás nélkül, mely a' frantzia legújabb szótár szerént török Barátot teszen; de mi úgy gondolván hogy a' Barátba nem könnyen lehet holmi provisiót lerakni, kivált' puska-port; tehát klastromot tettünk helyette.

ismét össze-szedni, vólt szerentsém, -- a' pálmái öblöt, 's közelgettem az említett parthoz 12-dikén reggel. Dühös kelet-észak-keleti szél és az igen felláborodott tenger által, másodszer kényszeríttem én a' tág-tengerre bemenni, a' mi mellett a' hajósereget egy rakáson tartottam. Tegnap-reggel, 13-dikán, még, frissen fútt a' szél keletről, de a' tenger, nem nagyon háborgott és az idő, szép vólt. Ez az első pillantat láttzott nekem alkalmasnak, az ÓFge' bizodalmának megfelelőn: hozzá-nyúltam. A' hajósereg elő-állott reggeli 8 óraker Algier városa előtt, sorba' elvitorlázott az erősségek' és ágyúpadok' nyúltában. Az állás' vezére (Massieu de Clerval, liniahajó Kapitány), Bellóna kísérijével egygyütt, a' hajósereg előtt ment, mellyeket a' tartogatottak és a' szállítószereg követtek, és esteli 7 óraker elfoglalta az, a' Torre-Chicai öblöt. Az ellenség oda-hagyta a' földtsúton fekvő ágyúpadot és az öböl' erősségét; a' szomszéd dombokat pedig megákták a' gyúkkal és haubitzekekkel. A' hajó' legelső lineájára, tették egynehány ágyúövetet, 's vetettek egynehány bombit. Egy Matróztot, a' Breslau liniahajón, megölt egy bombi-forgáts. Louvrier Kapitányt a' Nageur gőzhajón, a' rakodó parthoz közelíteni rendeltem, 's azt mivelte, hogy egy előre fekvő, egy mosárral és egy ágyúval felkészített ágyúpadot letsilapított. Igen nagy idő vólt már ahhoz, hogy a' földreszállást meg lehessen ejteni; úgy készültek, hogy azt, a' következő nap, pity-mallatkor vigyék-végbe. Egy korvettet és két brigget, mellyekben nem vólt kiszállítandó katonaság, a' Torre-Chica' keleti horpaszába, az öbölbe állítottak, hogy az ellenség' ágyúpadját oldalról fogják 's tsilapítsák-le. A' Nageur és Sphinx gőzhajókra a' vólt bízva, hogy a' kiszállást nyúgot-felől, védelmezzék az ő' tüzökkel.

Ma-reggel ötödfél óraker rakták-ki az első osztájt, 8 tábori ágyúval egygyütt a' földre az ellenség' ágyúpadjainak tüze alatt, mellyeknek kevés foganattjok vólt: egy Matrótnak a' lábát hordta-el a' gójóbis, a' Surveillante-n; Dupont hajóhadnagyon erős sebet ejtett egy elfaradt gójóbis. Nem jött még több tudósítás hozzá. A' keletről kiállított korvette' tüzeit, jól igazgatták, jó foganattja lett az ellenség' ágyúpadja ellen. -- Két matrózt kik a' földre kingrottak, felütötték a' királyi zászlót az erősségre és a' toronyra. -- Hat óraker már a' földön vóltak a' második osztáj és az ágyúk; hetedfél óraker lépett a' Fővezér a' földre. Nyomon egy mozdulást tétetett ő' katonasággal, hogy az ellenség' ágyúpadjait megkerüljék, mellyeket egynehány megtámodással a' lovag-tsoportok ellen, elkezdettek. Dél-tájra az egész hadsereg a' földön vólt; elfoglalta az a' sziget-forma első részén fekvő hágókat, és a' főszállás Torre-Chicában van. Hadiszükségesek, élelembeli'sat mind a' földön vannak, 's a' hadi fordulások minden lehetséges munkássággal folytatódnak. -- A' Torre-Chica-i vagy Sidi-Ferrutsi öböl (a' nyugoti) sokkal nagyobb óltalmára van a' hajóseregnek, mint reményleni mertem; ámbár az, észak-nyugotról, ki van téve a' keleti szeleknek; még is jó a' fekvése és a' hajók tsendesen fognak vasmatskákon fekünni.

Minthogy ezt az első tudósítást sietve kívánom Excádnak által-küldeni, nem botsátkozom környületes különségekbe, kivált a' földi erőre-nézve, mellyek nem az én' környületeimhez tartoznak. A' különségek is elő fogom annak idejében adni, de most, elég ezt mondanom, hogy általjában és seregestől (in massa) minden-ki elkövette kötelességét; 's alatt irt, szerentsésnek tartja magát, ha a' Király úgy találja, hogy a' tengeri erő eleget-

tett az ÓFge' bizodalmanak. — Vice-Adm., a' hadi-hajóserég' Fővezére: Duperré.

Egy touloni levél' rövide, jún. 18-dikéről, a' Moniteurben: "Tegnap-este, 5 óra-felé látók, hogy egy gőzhajó a' hajótanyához közelget; és, midőn 2 órával azután észre-vettek, hogy az, egész pompával van be aggatva, nem kételkedtek többé, hogy az legfelső fontosságú tudósításokat hoz. A' nép a' legvidorabb nyughatatlanságba merült, mely olyan fogra lépett, hogy egy, akkor a' kirakodó parton elmenő processiót, mereül oda-hagyta a' nép, és csak egynehány Pap maradt az áhítatos seregben. Már, nagyobb buzgóságot nem lehetett kimutatni, mint midőn a' hajóserég' Hadnagya Sarlat, behajókázásakor hírré adá, hogy az egész hadsereg, 14-dikén, az áfrikai partra kiszállott, és ott, minekutánna az ellenséget elkergette egy hadi állást elfoglalt. Ez a' fontos híradás hirtelen elterjedt. Egy fakja-világnál felragasztott Hirdetmény hírré-adta azt, a' lakosoknak, mely azt, ismételt Éljen a' Király! kiáltással fogadta.

Egy magános levél' jelenti, hogy a' hadsereg, a' Sidi-Ferruts moseenál feleslegi ivóvizet talált. — A' gabona, lábón állott még ott; és az ellenségnek nyakrafőre kellett elfutni, látván hogy annyi időt sem nyert magának, hogy azt meggyújtotta volna. — Minden tudósítás megegyez abban, hogy mi 20--30 embernél többet, megholtban, nem veszettünk (egy helyen, fordúl-elő 50). — Bourmont Gen. csaknem rosszul járt: a' torre-chica-i ágyúpad és a' maga' hadseregének egyik Osztálja között vizsgálódván, egy gojóbis ügy mellé esett, hogy ötet homokkal beszórta. — Egy, a' Provence-ről, jún. 14-dikéről napszamazott (dátált) levél, emlékezik egy igen haszonérdeklő környületről, mely a' Fővezér Bourmont Generálnak elválása' pillantattjában Duperré

Admiráltól, történt. Az Elite-Kompaniák (válogatott katonaság) mellyek ezen a' hajón voltak, valamint az egész Stáb, a' kiszálláskor kászolódván (készülgetvén) Bourmont Gen. is készült azoknak követésére, midőn Duperré Adm. nyújtja neki a' kezét, ezen megilletődött szókkal: "Monseigneur! Életre-halálra Uraságodé vagyok, számot-tarthat reám Uraságod." Ere, megölelték egymást. Ez a' szíves egygyet-értés, ez a' költsönös bizodalom, keresztül hatotta a' földi és tengeri seregeket, megbizonyították azt, az ő' ismételt öröm-kiáltásokkal. — A' szíves buzgóság az egekig emelkedett: valóban nem is lett a' kimenetele egy-pillantatig is kétséges.

A' Gazette di Genova, jún. 25-dikéről, újj tudósításokat hoz Toulonból, 19-dikéről este, mellyek ezek: "Egy újj hivatali tudósítás jelenti, hogy a' mi' előgárdánk, 2 mérföldnyire (leghe) áll Algierhoz. Levelek vannak itt a' hadsereg' Tiszteitől, onnan napszámolva (azon távolságról expedálva), és mindenből azt várhatni, hogy kevés napok-múlva Algier' megvevéséről fogunk tudósíttatni.

A' Temps ezt beszéli: "Jún. 15-dikén, vatsmatskára fekütt a' brasíliai le Prince Imperial a' bresti hajótanyán. Leuchtenberg Hgz. van azon. Csak a' hónap' 18-dikán szállhat-ki a' Hg. a' földre, mivel' a' fregattenak 3 napi contumaciát kell kiállani. Tudnivaló, hogy a' mostani brasíliai Tsászárné férhez-menésekor a' volt a' híre, hogy Frantziaországban által nem volt volna neki megengedve az utazás, a' Napoleon' rokonsága miatt. Most már, tudjuk, hogy a' Hgnek megengedődött az által-menetel; de hogy ő nem fog ott múlatni.

Ismét érkezett Toulonba egy levél Torre-Chica-ból, jún. 14-dikéről, délutáni 2 órától. Ez is ugyanazokat beszél-li, némely változásokkal. E' teszi a' Fran-

tlják' vesztését 50-re, holtakban. — E' mondja, hogy az első hajó, mely katonákat rakott-ki, ezt, negyedfél óraker tet- te. Ekkor, alig érkezvén ez a' hajó part- hoz, egy Matróz kiugrott, és egy 12 á- gyúval megrakott erősségre, az öböl' há- tultján, melyben a' hajóereg fekütt, fel- ütötte a' fejez zászlót. — A' Berthezéné- Osztály megtartotta az öreg Vitéz' régi hírét, a' ki azt vezérli; elfoglalt az 4 o- rányi térséget és most, táboruak való hely- lyet keres, míg további parantsolat ér- kezne hozzá, és osztályát a' többivel egy- értelemben tenné. — Az egész hadseregben, a' földre-szálláskor 93 beteg volt, sok köz- zülök a' veres himlőben; 1000-ból, csak 3 ember. — Alig szállott-ki két csapat, már elfoglalt egynehány állást, a' honnan a' hajóereg' munkájára segedelmül lehetett.

Tsakhnem nyomon az első kiszállás- sal, már, lehetett látni Torre-Chica mel- lett a' dombon egy Telegraphot, mely- lyet ott Haouen Úr, nem ügyelvén árá, hogy egy ilyen foglalatosságban, minő veszedelmes az ő' környülete, midőn az, az ellenség' figyelmét különösen magára húzná, felállított. Ez a' telegraph, az egész kiszállás alatt nagy szolgálatot tett. Ezen hely és a' Provence között, vagy is a' földi és vízi főszállás között, rendes és se- bess levelezések estek: mert az adm.-ha- jón is felállott a' telegraph. Oly' sebes- séggel is ment ez a' kiszállás, és oly' jó rendel, hogy azon még a' legidősebbek is tudálkoznak. — A' kiszállás ellen álló fegy- veres erőt 20,000-re teszik; de azért, 14 óra alatt, az egész hadseregnek, minden szeméjjei kiszállottak. A' Sphinx' elindulás- sakor, esteli 7 óraker már 24 ágyú is kinn volt.

Az itt következő napi-parantsolat ho- tsáttatott-ki jún. 7-dikén, 5 nappal a' Pál- mából elindulás előtt: "A' hadsereg, el- lenkező szelek által az afrikai partoktól

eltávoztatván, ismét közelíteni fog ahhoz. Az ő' tsátára-vágyódása mellett, nem-so- kára beteljesedhetik az ő' óhajása. A' Fő- generál úgy tapasztalta, hogy nagy-szá- mu rendetlen lovas-seregek várakoznak reánk; és homlokaikat ezer-meg-ezer te- vékkel takarják-el. A' frantzia katonák, éppen úgy nem álmélkodnak ezeken a' szegény állatokon, valamint ellenségeinek száma őket nem ijjeszti-el, meg lehet — inkább sajnálják azt, hogy nekik igen ke- ves iparkodásba fog a' győzödelem kerülni. A' Heliopolisi emlékezések, nemes kö- vetést ébresztenek öbennék fel; tudván, hogy 10,000 embernél kevesebbél győ- zödelmeskedett az egyiptomi frantzia se- reg 70,000 Törökön, kik vitézettek és a' hadban elkeményedettebbek ezeknél az Arabsoknál, kiket a' Törökök nyomor- gatnak.

Sphinx gőzhajó vissza szándékozik fordúlni jún. 20-dikán Algierba. Máj. 29- és 30-adika között éjjel, össze találtak öközni a' Lamprette és az Echo; az első jobban megromolván, tzepeelő kötelen húzta azt, az Echo Carthagenába, a' hova jún. 1-ső napján megérkeztek.

Lengyelország

Varsó, jún. 10. — Rezende Mar- quis nem régiben jött ide: a' brasiliai Tsá- szár' tulajdon küldésével bizattatott ő meg muszka Tsászár-ÖFgéhez, mely a' Ter- ceirában felállított Regentiát illeti. Azt mondják, hogy szerentsés lett volna szán- dékaiban, és hogy a' muszka országlószék, az ifjú Királyné Mária da Gloria' javá- ra nyilatkoztatta-ki magát, meghatároz- va; sőt más Hatalmagnál annyira fog i- parkodni, hogy Portugallnak a' dolgát i- gazában tanátskozás-alá vegyék, és en- nek az önnkény és hasonlús által szét- szaggatott országnak, erős törvényes ál- lapot adasson vissza. A' Leopóld Printz' váratlan lemondása is segíthetne a' por-

tugalli ügybaj' hirtelen végre-hajtására; minthogy a' Kabinétoknak, végre, meg kell győződniek, hogy szokatlan politikai eseteket, saját kibontakozásaira bótsítani, émelegős dolog; és hogy inkább szükséges annak hatalmason és óvást egy miudég ugyanazon politikához szabott mód szerint útát egyengetni; ha egyszer a' történetek' foljását kézen akarják tartani, 's a' kimenetelt meghatározni. E' mostani kedvetlen eset Leopóld Printzel, alkalmasint az ang. Kabinét' habozó és szorult szívü magaviselete, és különösen az Aberdeen Gróf' tsekély figyelme által szerződött: mert, minden ellen-mondások a' javallat ellen, — Görögország' határa' nagyobbítására, Angliától származtak: valamint a' subsidium' dolga sem vólt az újj Státus' szükségeihez 's a' Görögök' várakozásaihoz illő módon sürgetve. Ezek és ilyenek azok, a' miket a' Printz jóvá kívánt volna tenni, 's a' szerint — aut Rex, aut Nihil.

Görögország

Scio, Samos, Candia — mindenütt zenebona. De nevezetesebben, a' frantzia National egy venetizai levélből, jún. 9-dikéről, ezt írja: "Görög utazók; kik a' gőzpostahajón Napoliból jöttek, azt beszélik, hogy Artában és Prevesában, újjra feléledt a' rendtelenség, igen nyugtalanító jelek által. Az argosi nép felkelt a' Felsőség ellen, 's ellent-áll a' fegyveres népnek. Mindenütt, a' hol frantzia katonaság nints, szidalmazták a' Felsőbbséget, lázszasztó és fejtelenségi mozdulásokat indítanak, sok helyen nints haszna a' görög katonaságnak; kik a' nélkül sem hajlandók a' rendtartásra, hanem inkább a' lázadás' nevelésére. Egy-átaljában, az országlás' menetele megakadályoztatik; a' köz-Kormányának semmi planumát nem hajtják-végre, mivel' a' Státus a' legnagyobb szegénységben van, sem-

mi segedelmet nem talál. Nem sokra fog így menni az Előülölő.

Törökország

Oláhországban, fognak már most, a' mint beszéllek, 6 tsapat gyalog katonaságot és 6 escadron lovasságot felállítani. Találnak-é ott külföldi Tisztek magoknak hívatalt, ekkorig még bizonytalan. — A' háború' kimenetelének egygyik hasznos következése lett Muszkaországra nézve, az is, hogy igen sok szép török tsődör (mén) lovakat vittek által a' muszka ménesekbe; mellyeket ezelőtt nem lehetett, és most ismét nem lehet. A' muszka Tisztek is megesmerik a' török lófajta' (race) nagy előkelőségét, ámbár a' muszkaországi lovak is derekak.

Oláhország

Ebben az országban, az utolsó tudósítások szerint, legkissebbé-sem lehet tartani a' pestistől. Semmi-felé nem találni annak nyomát; valamint a' marhadög is egészen elmúlt. Cluj

Külfölséle

Egy utazó-se tudósított még bennünket Khinából árol, a' mit Timbowski az ő' Pekingbe utazásában mond, hogy Badakchanhoz nyúgotra egy ollyas Sasfajta van, mely igen nagy és veszedelmes. Ha repül; hasonló volna az, egy felleghhez: esztendők-múlva oly' nagyra nő, mint egy teve. Ha a' parasztok látják hogy repülve jönn, kiki hajlékába siet, hogy megmenekedjen tőlle. Gyakran, lovakat 's ökröket támod-meg. A' szárnya' nagy tollai, 8--10 talp hosszáságúak. Ezt a' sast Sprym-nek híjják, másképp' Berkout.

Nem régen, Bethauban, Naumburg burkus Kerületben, egy igen szomorú történet esett. Azon falunak egy lakosát Voigt nevezetüt, 6 héttel azelőtt, megnyalta a' maga' házi kutyája artzúl és a' száját. Kevés idővel azután, a' gazdája lábához kapott a' kutya. Eről, megesmérték hogy

a' kutya, beteg; elszalad, de üzték azt és agyon lötték. Hat Hét-múlva, megbetegszik Voigt. Orvosokat hívnak, mikor ő már tüzessen szomjúzván, minden foljadék' látására görts-húzásokat állottki. Erzi végre a' szerentsélen az ő' közelgető sorsát, 's kéri hogy feleségét 's gyermekeit vigyék - ki az ő' szobájából. Minden lehetséges eszközök' próbája után is szükségessé lett neki a' düh-szíjjat feltenni. A' veszettség teljes kibontakozása előtt holt-meg. — Kutya karazirozók! — meg kell jól érteni.

Exeterhez (Angliában) nagyon közel, vettek mostanában észre egy tengeri szörnyeteget, mely valami formátlan darabnak (massának) láttzott, szinte mint valami elveszett hajó (Wrak), mely a' kikötő' bejárásánál fekütt, és nagyon gyakran változtatta fekvését. Sokan azt állították, hogy az a' tengeri kígyó volna, mellyet most 2 esztendeje, a' hondurasi tengeröbölben láttak; vagy a' Kenta, melylyet Pontoppidan, a' maga' Norvég-Természethistóriájában említ. — Ezen óriási massa' felső része, mellyet Exeter várossa előtt úszni láttak, fekete-zöld színű volt, és tsaknem egészen halkopáttsal (halpénzel) és tengeri-füvel volt fedve. A' feje, vagy a' mit fejének gondoltak, felemelkedett néha egynehány talpnyira a' víz színe felett, és szörnyű vizoszlopot köpött (lökött, fetskendett) fel. — A' tengerparton, nyüsgött a' nép, kik a' városból és a' vidékről naponként seregestől mentek ezen phänomen látására, mely rendszerént dél-felé mutatta magát, és tsak két óra alatt. Annyi vendég volt Exeterben, hogy alig adhattak nekik szállást.

Apr. 15-dikén holt-meg Perugia mellett Bendo Hippolit 124 esztendős korában, 11 nap híján. Született 1706-ban. Ifjantan mészáros volt. Megházasodott 32 esztendős korában. A' felesége megholt

1806-ban. Ujjra megházasodott 1807-ben. Még 115 esztendős korában folytatta a' maga' mesterségét: de 1822-ben, elkezdett tovább nem járhatni, egy elesés miatt; de az elméje szüntelen megmaradt.

Az Ánisolajat mindenféle féreg' elüzésére ajánlják mostanában. Azt erősítik, hogy ezen olajnak a' szagától annyira irtózna minden féreg, hogy azt, minden környületek között kerülik; 's ha sehova-se mehetnek, megdöglenek. Az ember' és állat' tetve sietve futnak ettől az ártatlan eszköztől; és ez, minden más alkalmatlan kenő-fenőt szükségtelenné teszen. — Ez az ánisolaj a' búza-'súsik ('súsök) ellen is tökéletes, ha a' gabonát, a' melyben 'súsök van, ilyen olajjal megkent lapáttal egynehányszor megforgatják; nem találni abban többé olyan bogarat.

Pótlás

A' Scioi lázzadás nagyon különös. Tudnivaló hogy ez a' sziget, nints az újj Görögországhoz parantsolva; mint azt, a' febr. 5-dikai Protokoll bizonyítottja. Azt mondják, az egész sziget minden lakosa búval telt-el, hogy nekik ismét a' Török' hatalmába kell esniek, 's törekednek azt elkerülni. Azok, a' kik közülök Görögországba szöktek, Hirdetményt bocsátottak-ki hazájokfijaihoz, melyben ezeket felidézik, hogy az ő, ottomani hatalom alá vetett honnjokat hagyják-el, 's állítsanak fel Negroponte szigeten egy újj telepet, a' hol ők termékeny földet találnának. Hihető, hogy a' Scióták, követni fogják ezt az eszméletet.

Hirdetés

Egy 25 esztendős Ifjú, szolgálatot keres, mint frantzia és német nyelvet tanító. Szenvedhetőül beszéll magyarul is, rajzolni, tud, és klavirozni is egykeveset. — Lehet felőlle tudakozni a' Hirdető Kiadójánál.